Anul al 50-lea

EXEMPLARUL

In Ţară 5 lei.
In Străinătate: 10 Lei.

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. No. 120223 932

Nr. 353 Luni 25 Decembrie 1933

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI are numerele: 3-3010; 3-3011; 3-3012; 3-3013; 3-3014; 3-3015

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ŞI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Crăciunul 1933

Aşteptăm cu nerăbdare sărbătorile Crăciunului.

Destinat să-şi câştige existenţa cu sudoarea frunţii, omul aleargă neîncetat după himera fericirii, fără să-şi dea seama că, dacă ea apare câte odată, nu este decât rezultatul muncii încordate, iar sărbătorile atât de mult dorite de unii nu sunt decât un scurt popas de odihnă şi reculegere în cursa în care se angrenează viaţa din momentul naşterii şi până la moarte.

Munca singură asigură viaţa, însă fără răgaz ea este un chin şi de aceea încă din primul ceas când traiul în societate a devenit posibil, au fost fixate zile şi epoci legate de anumite amintiri, pentru ca să se realizeze şi odihna necesară vieţei.

Când cultul creştin întemeiat pe spirit şi pe adevăr s'a înstăpânit la popoarele din care a eşit civilizaţia de azi, zilele de odihnă sau sărbătorile au luat un aspect de pietate faţă de Acela care, socotit deodată **fiul omului şi fiul lui Dumnezeu,** a suferit moartea pe cruce pentru vina de a fi predicat pacea şi iubirea între oameni.

Sărbătorirea naşterii Mântuitorului Iisus Christos este pentru toţi creştinii menită să fixeze atenţiunea odată cu naşterea Lui şi asupra adevărurilor de El propovăduite, din cari au eşit mai multă linişte şi mai multă dragoste între oameni.

Această sărbătoare a naşterei Mântuitorului anul acesta cade în împrejurări din cari se poate deduce că s'au uitat marile adevăruri spuse de El. Omenirea trece prin frământări cum de mult nu s'au mai văzut, iar neamul nostru fiind târît în ele fără voia lui, trebue mai mult de cât oricând să-şi frământe mintea şi să-şi încordeze sufletul pentru a eşi biruitor.

Se cuvine de aceea, acum în sărbători, să ne amintim mai mult decât oricând cuvintele blândului Iisus „pe pământ pace, între oameni bună învoire" şi curăţindu-ne sufletele, să aşteptăm în linişte şi să înfruntăm cu bărbăţie furtuna care ar putea să vie.

Odihnă şi reculegere sunt singurele lucruri bune ce pot fi recomandate tuturor cu ocazia sărbătorilor acestui Crăciun, pentru ca pregătiţi sufleteşte şi oţeliţi trupeşte să putem, în anul ce vine, păşi la înfăptuiri din cari să rezulte mai mult bine pentru toţi.

STELIAN POPESCU

In ce zi şi in ce lună s-a născut Iisus Hristos?

— Originea sărbătorilor Crăciunului —

Intrebarea aceasta ar părea multora ciudată, când e fixată, de toate bisericile creştine, ziua de 25 Decembrie.

Totuşi, cei patru evanghelişti nu pomenesc de ziua şi luna naşterii Mântuitorului, ci numai de locul şi împrejurările în care s'a născut el.

Primii creştini n'au serbat ziua naşterii Domnului.

Abia pe la mijlocul secolului al III-lea, s'a stabilit, după unele calcule, data de 6 Ianuarie.

După episcopul Clement din Alexandria (Egipt) Iisus s'ar fi născut în ziua de 19 Aprilie; iar după alţi episcopi creştini, în ziua de 28 Martie, sau 29 Mai.

Abia în anul 354 după Hristos, papa Liberius a fixat ziua naşterei Mântuitorului la 25 Decembrie; dar n'a fost trecută printre sărbătorile principale religioase.

Biserica creştină din Orient a acceptat şi ea această zi, în anul 376, ca dată aniversară, dar fără să fie considerată „sărbătoare".

Un document interesant, în care se pomeneşte de ziua naşterei lui Hristos, este homelia pronunţată de Sf. Ion Hrisostomul, în oraşul Antiohia, în anul 386. Ce spune acest sfânt părinte creştin în homelia sa?

Cităm:

„Iată al zecelea an decând această dată ne-a fost pe deplin cunoscută".

Este o aluzie la data fixată în anul 354 de papa Liberius, adică, ziua de 25 Decembrie. Nici Sf. Ion Hrisostomul nu spune că aniversarea aceasta ar fi fost trecută printre sărbătorile creştine. Fireşte că, atât papa dela Roma, cât şi episcopii creştini din Orient, din cauza lipsei tradiţiilor şi a unor hotărîri din partea Sinodurilor, n'au trecut printre sărbătorile creştine, ziua de 25 Decembrie câteva secole.

In cursul secolului al VI-lea a început să se serbeze oficial aniversarea naşterei Mântuitorului. Se crede că alegerea zilei de 25 Decembrie a fost în legătură cu o însemnată serbare păgână, cu caracter religios şi laic, în onoarea zeului *Sol invinctus.* In această zi romanii celebrau naşterea Soarelui nou şi neînvins.

De aceia, Sf. Ambrozie scrie:

„Cum să ne mirăm că lumina creşte în această zi (25 Decembrie), când un nou soare al dreptăţii a strălucit în lume; când lumina splendidă a Adevărului, a iluminat Pământul?

Intr'un anumit sens, mulţimea are dreptate să numească ziua naşterei (Mântuitorului) ziua naşterei Soarelui nou...

Revendicăm bucuros această interpretare, de oare ce în momentul când Mântuitorul s'a născut, a mijit şi aurora mântuirii pentru genul uman, tot atunci când reînvia strălucirea soarelui".

In ziua serbării Soarelui cel nou *(Sol invinctus)* se organizau petreceri şi se cântau cântece ocazionale. Când s'a substituit această serbare, cu aceia a naşterei lui Iisus, au continuat să se organizeze petreceri în această zi de bucurie generală, însoţite de urări şi de cântece. Aceasta ar fi originea serbătorilor Crăciunului.

Naşterea Mântuitorului

Crăciunul pe aiurea

Pentru noi şi pentru nordul Europei, Crăciunul este strâns legat de iarnă, de zăpadă şi de nămeţi. V'aţi întrebat însă vreo dată cum e sărbătorit Crăciunul în ţările unde nu există iarnă nici-odată?

In Sicilia, de pildă, Crăciunul e anunţat cu cântece de cimpoi, pe străzile oraşelor şi prin sate. Serile limpezi şi calde permit sicilienilor să iasă sub cerul liber şi să cânte melancolicele lor romanţe. In noaptea Crăciunului, slujba religioasă se face afară, într'o mare de lumânări. După încheerea slujbei, tinerii se încing la joc şi fetele împart cu dărnicie cozonaci cu smochine.

La Hollywood, la Los-Angelos, în coloniile artistice cosmopolite, bradul de Crăciun e înlocuit cu un cactus uriaş pentru împodobirea căruia specialiştii decoratori din lumea filmului ostenesc zile întregi. Tot personalul studio-urilor se bucură de daruri. Dar câteva vedete europene, recalcitrante, se închid în vila lor şi petrec noaptea de Crăciun în jurul unui brad adus anume, de departe, din munţii Stâncoşi.

O stea 'nflorită 'n fund de ceruri cu licăriri de piatră [rară
Iluminase Betleemul străvechi, de somn adânc [răpus...
S'aducă prorocita veste din cer că s'a născut Isus
În freamăt lung de aripi albe ghirlănzi de îngeri [se lăsară...

Lumina nouă'n raze blonde vertiginos cădea de sus;
Smeriţi în faţa tainei sfinte Păstorii toţi se minunară,
Iar Regii-Magi, sosiţi în pripă şi desfăcând a lor [comoară,
Măreţe daruri — smirnă scumpă şi aur falnic i-au [adus...
Zâmbea divin Mântuitorul din iesla sfântă de lumină
Spre stemele cu nestemate a Regilor din Răsărit
Şi întindea mânuţe roze spre darurile ce-i închină...

Şi nimeni n'a'nţeles atuncia în faţa blondelor lumini
Sub prea slăvitul nimb de raze de-asupra pruncului [sfinţit
Că stema'n veci nepieritoare va fi cununa cea [de spini!

MIRCEA DEM. RADULESCU

FILME

O pană de automobil pe zona frontierei, aproape de Borş, la câţiva kilometri de Oradea.

Zăpadă pe câmp; nămeţi anevoe de ocolit pe drum. Trecători puţini. Crăciunul îi ţine acasă, când nu-i mână la cârciumi.

Şoferul meremetiseşte maşina; stăpânii se plimbă pe marginea şoselei plesnindu-şi palmele şi bătând cu şoşonii în piatra chilometrică pentru desmorţirea tălpilor.

Cât se poate vedea în sus şi în jos, drumul şi dincoace de linia hotarului, nu se zăresc de cât doi ţărani, pârând de departe, sub hlamida de lână cârlionţată, nişte oi în picioare.

Până să se scoată roata cu cauciucul pişcat de un cui rătăcit şi să se potrivească cea de rezervă, oamenii se apropie şi se opresc lângă automobil, ca să privească operaţia.

— Să ştii că ăştia au fost cu ghinion! zise şoferul, ştergându-şi cu căciula năduşala de pe obraz.

— Lasă-i în pace! observă stăpânul, îndreptându-se spre cei doi asistenţi, rezemaţi pe ciomege la fel şi aducând unul cu altul, par'c'ar fi fraţi.

— De unde sunteţi, oameni buni?

— Eu... din România.

— Eu... din Ungaria.

— Cum aşa?

— Cum să fie! Când s'a tras hotarul, eu am căzut la Român.

— Şi eu am rămas la Ungur.

— Sunteţi Români?

— Unguri, răspund amândoi într'un glas.

Proprietarul automobilului se adresează celui venit de peste graniţă:

— De sigur că d-ta te socoteşti mai fericit de cât dumnealui!

— Aşi! se scutură omul, trântind cu ciomagul în movilica de zăpadă în care îi stă înfăşcat piciorul până la genuchi.

— Mai bine stau eu! zice ţăranul venit dinspre Oradea.

Văzând mirarea celor cu automobilul, unul din unguri îi lămureşte:

— Eu, care sunt în România, am primit pământ. Acum am destul. Jumătatea din moşia fără de margini a contelui dela Solnok, care era dincoace de hotar, ni s'a împărţit nouă. Azi nu mai suntem robi la el.

Celalt, trăgându-şi nervos ghiaţa de pe firele mustăţilor groase, suspină greu:

— La noi nu s'a atins nimeni de jumătatea cealaltă a contelui dela Solnok, rămasă în Ungaria; nu ni s'a dat nimănui pământ; suntem tot robii lor!

— Allo! Cei 168 deputaţi din Londra! Mai cereţi s'acuma revizuirea tratatelor?

Don Juan

Şi îndeplineşte Statul nostru menirea cuvenită lui?

de † Vartolomeu,
Episcop al Rămnicului Noul-Severin

— Situaţia bisericei noastre ortodoxe —

Pornind dela adevărul, că nici o instituţiune nu se poate aprecia în bine sau în rău, de cât după roadele pe care le dă, mărturisim că Statul nostru modern este încă departe de a-i împăca vieţii româneşti, toate trebuinţele ei trupeşti de ordin economic; şi toate aspiraţiunile ei spirituale, de ordin cultural; şi *mai ales,* toate aspiraţiunile ei sufleteşti, de ordin religios, educativ şi moral.

Pe tărâmul economic, bunăoară, sătenii noştri nu au fost până acum instruiţi în îndeletnicirile lor: 1) nici gospodăreşti, unde higiena, împrejmuirea curţilor, cultivarea lor, cum şi îngrijirea şi curăţenia locuinţelor şi a tuturor ecaretelor din aceste curţi, lipsesc aproape cu desăvârşire; 2) nici agricole, în felul că arăturile, semănatul cerealelor şi îngrăşămintele terenurilor cultivabile, nu se fac la vremea lor; iar terenurile arabile, cultivându-se numai cu grâu şi cu porumb, îşi slăbesc dela o vreme puterea lor productivă, cauzându-li-se, în felul acesta sătenilor noştri o pagubă, care s'ar putea înlătura prin cultivarea acestor terenuri, şi cu alte specii de cereale sau cu legume, cărora numitele terenuri le-ar fi prielnice.

Cât despre horticultură, apicultură, cultivarea viermilor de mătase, a păsărilor, a vitelor etc., nici numai vorbim, de cerece ocupaţiunile acestea sunt destul de rari în satele noastre.

In aceleaşi sate, lipsesc şi meşteşugurile manuale, ca: cizmăria, croitoria, dulgheria, tâmplăria, fierăria, etc. Şi tot aşa lipsesc şi farmaciile şi băile. Iar comerţul, în mai toate satele noastre, nu constă decât din cârciumi cu băuturi spirtoase.

Examinând terenul cultural, să poate constata de oricine, că învăţământul primar este în agonie. Cel secundar îşi pierde mereu şcoalele; şi îşi schimbă programele. Cel universitar e lipsit de bibliotecile bogate proprii fiecărei facultăţi universitare. Laboratoriile de asemenea se isbesc de mari greutăţi, pentru regulata lor funcţionare şi folosire. Iar numărul studenţilor şi al studentelor, care le frecuentează este aşa de mare că titraţii lor, licenţiaţi, sau cu doctoratul luat n'au unde fi plasaţi, dat fiindcă, atât în instituţiunile publice, cât şi particulare; cum şi în carierile de ocupaţiuni libere, locurile sunt ocupate în mare parte de elemente străine.

Trecând în fine la tărâmul *religios, educativ şi moral,* vedem, cu cea mai mare durere, pentru *sufletul* celor peste 13 milioane de creştini ortodocşi,

(Continuare în pag. 2-a)

Pace şi bună învoire!...

Odată cu ştirea Naşterii lui Iisus în ieslea din Bethleem, îngerii au vestit păstorilor — şi prin ei lumii întregi — o nouă stare de lucruri, o nouă epocă în şirul de fapte şi întâmplări care alcătuesc istoria omenirii. Această nouă stare de lucruri care trebuia să se întroneze pretutindeni — în sufete ca şi în societate, între indivizi ca şi între popoare — a fost exprimată pe scurt în cuvintele pe care oastea cerească le-a cântat în preajma staulului din Bethleem: „Pace şi bună învoire între oameni" *(Luca, II, 14).*

Lucrul nu este fără un adânc înţeles.

Vestind pacea, îngerii au arătat că menirea noului născut avea să fie în primul rând înlăturarea dintre oameni a tuturor pricinilor de neînţelegere şi de vrajbă, adică a oricărui prilej care, în loc să apropie şi să unească, depărtează, dezbină şi risipeşte. Hristos este deci înainte de toate PACE şi cei ce se vor îmbrăca cu numele lui, pacea, trebue să o propovăduiască ori când şi ori cum. Aceasta fu porunca îngerilor, cea dintâi care ni s'a dat în ordinea nouă de lucruri a stărei creştine. „Hristos este pacea noastră, Hristos este Domnul păcii" — *spune în diferite rânduri şi împrejurări, ceva mai târziu, Apostolul Pavel — înţelegând prin aceasta că între creştini trebue negreşit să domnească pacea, fiindcă ea este cel dintâi scop al evangheliei şi ţelul principal al operei mântuitoare îndeplinită de Hristos.*

Acest strigăt al păcii are două sensuri deopotrivă de însemnate şi adânci.

Este întâi adevărul că fără pace în suflet nu se poate judecată limpede, nu se poate înţelegere şi nici credinţa care mântue. Numai liniştea lăuntrică poate înlesni adevărului să se sălăşluiască în cuget. Numai ea poate da minţii puterea de a judeca şi înţelege şi numai aşa se poate forma în spiritul nostru noţiunea adevărului: curat, lămurit prin el însuşi, înnăscut, veşnic şi fără putinţă de răsturnare. Cine deci îşi pune în gând să cuprindă o idee învăţătoare şi să facă din ea proprietatea fiinţei sale şi călăuză în viaţa de toate zilele, trebue întâi să înlăture din suflet orice pricină de tulburare, orice vrilei de nelinişte, care ar împiedeca judecata limpede şi deci ideia însăşi în năzuinţa ei de sălăşluire între celelalte tovarăşe, coborîte să fecundeze sufletul nostru. Adevărul creştin pe care Hristos îl aducea în lume avea nevoe mai ales de această pace lăuntrică pentru a pătrunde în spirite şi a rodi.

Dar mai este ceva.

Temelia învăţăturii creştine este dragostea care însemnează nu numai ajutor în caz de nevoe, ci mai ales îngăduinţă, faţă de ceilalţi oameni, reciprocitate şi bună învoire în toate împrejurările. Când avem păreri şi năzuinţi care nu se potrivesc cu ale altora, ele nu trebuesc impuse cu putere sau strecurate piezis, ci lăsate să pătrundă în fiinţa semenilor noştri, pe calea judecăţii neîntinate de ură sau părtinire. Adevărul trebue să-şi facă loc singur în suflet, unde va ajunge cu atât mai lesne şi va lucra cu atât mai temeinic, cu cât îl vom feri de apăsarea patimii, care tulbură şi rătăceşte. Aceasta însemnează însă pace, nu numai cu noi înşine, ci cu toată lumea în mijlocul căreia trăim şi ducem povara vieţii pământeşti. Ingerii cer pace şi bună învoire între oameni, fiindcă numai aşa căldura credinţei celei noui putea să se răsfrângă în toate colţurile şi să trezească în toţi puterile adormite de uneltirile duhului celui rău. Vrajba tulbură şi rătăceşte, pacea linişteşte şi adună pe toţi sub aconerişul operei mântuitoare îndeplinită de Hristos.

Această poruncă a păcii trebuitoare atunci, este trebuitoare şi astăzi din alte motive. Oamenii — sau cel puţin o parte dintre dânşii — au început să uite această condiţie primordială a Evangheliei: PACEA, pe care oastea cerească din preajma Betleemului a pus'o ca cea dintâi condiţie a venirii lui Hristos în lume. Pătimaşi şi uitători, noi ne sbatem să o alungăm, în loc să o sălăşluim în suflete şi în toate rosturile vieţii noastre individuale şi obşteşti.

Fie ca măcar acum când facem amintirea Naşterii Domnului, cuvântul PACE să devie o realitate în noi şi între noi. Câteva clipe bune pot fecunda o viaţă nouă şi pot aduce o epocă nouă căci: „puţin aluat dospeşte multă frământătură.

Fie că măcar acum, omenirea suferitoare lui Hristos să-şi aducă aminte că cea dintâi condiţie a vieţii în toate înţelesurile ei este:

PACEA ŞI BUNA INVOIRE DINTRE OAMENI.

Pr. C. Dron

Colinde de Crăciun, din Ardeal

I

Scoal', cioban, nu mai dormi
că somnul nu-ţi va folosi,
scoal' şi mergi la Vetleem în grabă
o! păstorule de 'ntreabă
că acolo vei afla
că s'a născut Mesia.
Dacă nu mă crezi de mine
iacă steaua care vine
şi pe tine te aprinde
cu schintei cătrănite,
cu fulgere ocolite
cu săbii ascuţite.

II

O! şi din sara de Crăciun
O! Domnului meu
s'a născut şi D-zeu
tot din ieslea boilor
şi din floarea fânului
La mulţi ani
cu pace şi sănătate
şi iertare de păcate.

III

Coborât-au Dumnezeu
Domnului Domn nost
Cum D-zeu a coborît,
rari pomi că mi-au răsărit
vr'o doi meri
şi vr'o doi peri
din stupină stupinaşi
din mijloace depărtaşi
la vârfuri apropiaşi.
Dar în vârfurile lor
poartă un leagăn de mătasă.
Dar în leagăn cine-şi doarme?
Doarme-şi bunul D-zeu.
Dar cu ce-i înfăşeţel?
Faşa-i dalbă de mătasă,
cârpa-i dalbă păioară,
păioară, gălbioară.
Vine-un rând de porumbiei
cu glasul de feciorei
şi-şi cânta
şi-şi colinda
pe D-zeu nu-l scula.
Vine-un rând de porumbiele
cu glasuri de feticele
de-şi cânta
şi colinda
pe D-zeu mi-l scula
şi din gură-aşa-şi grăia:
— Scoală, Doamne, nu dormi
de-ţi dă mană câmpului
şi apă izvoarelor.
Ca nascerea lui Christos
să vă fie de folos;
de folos, de bucurie
la mulţi ani cu veselie.

„ZORITUL" A DOUA ZI DE CRACIUN

Mulţumescu-ţi, mulţumesc,
Doamne Iisuse Christoase
că ne-ai dat zori frumoase
şi raze prea luminoase.
Doamne! vestmintele tale,
dau şi raze ca din soare,
şi lumină ca din lună;
căci din cer te-ai pogorît,
Doamne, josu-ţi pe pământ;
din fecioară te-ai născut
cu oameni ţi-ai petrecut.
Răbdaşi, Doamne, răstignire,
pentru-a noastră mântuire.
Când fuse la mântuire,
ne veni mare perire
din greşala lui Adam.
Rău, Adam, că a greşit,
cu cel măr de l'a'nghiţit.
Dumnezeu l'a urgisit
şi din gură aşa-au grăit:
— Du-te, Adame, de la mine
că te-ai lipsit de cel bine
de cel bine
de la mine
Adam din gură-şi grăia:
— Rai, rai, rai, grădină dulce!
nu mă mai îndur a duce
din ceastă grădină dulce
de mirosul florilor,
de dulceaţa pomilor,
de sgomotu albinelor
de sunetul frunzelor,
de para făcliilor.

Sus, din poarta lui Christos
să-mi fii domn bun sănătos
Domn bun ş'al lui D-zeu.

După ce colindul s'a sfârşit şi feciorii au primit un dar de la cei colindaţi, atunci judele colindătorilor, adică cel ales de toţi ca să le fie cap, spune:

„Bună seara, bună seara de Crăciun, jupâne gazdă şi jupânească găzdoaiă!"

„Să dăm laudă şi mulţămită că ne-au învrednicit D-zeu de am ajuns la nascerea Domnului
cu pace, cu sănătate
şi cu iertare de păcate.

„Acum, luaţi în nume de bine cinstit orşagul *nostru că să areată jupânul gazdă cu jupâneasa găzdoaiă cu toată casa d-lor d'impreună c'un stog de grâu frumos (colacul ce-l capătă).*

de frumos e frumos
că-i faţa Domnului Christos
c'o bute de vin, c'o mână de galbeni, c'o spată de porc.
De unde d-lor au luat
şi au golit
şi pe noi ne-au dăruit,
D-zeu să le dăruiască,
cu milă,
cu suta,
cu darul sfinţiei sale
ca'n veci să nu se sfârşască.

„D-zeu să-i fie intru mulţi ani ca să mai poată dărui feciorăşi de oameni de omenie, ca aceştia, şi mai de omenie de vor fi".